

Evaluatie & actualisatie voorschoolse educatie gemeente Eersel

Gemeente Eersel en De Project Winkel
Stand van zaken na harmonisatie – mei 2015

Inhoudsopgave

	Pag.
1. Inleiding	3
2. Aanleiding	3
3. Achtergrond	3
4. Ontwikkelingen en knelpunten	5
4.1 Landelijke ontwikkelingen	5
4.2 Lokale knelpunten	5
5. Onderzoeksopzet	6
6. Voorschoolse educatie in Eersel	6
6.1 Voorwaarden	6
6.2 Aanbod	7
6.3 Financiën	7
7. Uitkomsten evaluatie	9
7.1 Onderzoek ouders	9
7.2 Bereik voorschoolse educatie	9
7.3 Keuzeprocessen ouders	11
7.4 Kwaliteit ouders	12
7.5 Verbeterpunten en opmerkingen ouders	13
7.6 Aandachtspunten scholen	14
8. Conclusies	15
9. Toetsing scenario's	16
10. Aanbevelingen	18
10.1 Uitwerking scenario 5	19
10.2 Extra aanbevelingen	22
11. Financiële consequenties in beeld	22
Bijlagen	
1. Financiën	23
2. Stroomschema	25
3. Enquête (0 tot 2,5 jarigen)	26
4. Enquête (2,5 tot en met 5 jarigen)	29
5. Startnotitie	34

1. Inleiding

Voor u ligt de evaluatie van de voorschoolse voorzieningen in de gemeente Eersel.

Doel van de evaluatie was inzicht te krijgen in:

- het bereik van de voorschoolse voorzieningen (hoeveel kinderen)
- het keuzeproces van de ouders (waarom wel of niet gebruik maken van de voorzieningen)
- de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen en het peuterprogramma
- de kosten van voorschoolse educatie
- de knelpunten om in alle kernen deze voorziening te kunnen blijven bieden

In deze evaluatie bespreken wij de belangrijkste uitkomsten en doen aanbevelingen rondom het toekomstig beleid van voorschoolse educatie.

2. Aanleiding

In 2009 heeft in de gemeente Eersel een hervorming van de voorschoolse voorzieningen plaatsgevonden. Bij het nemen van dit besluit tot hervorming heeft de raad besloten in 2011 een tussenevaluatie uit te voeren. Deze evaluatie heeft plaatsgevonden en er is opdracht gegeven om in 2013 opnieuw te evalueren. Mede omdat in 2011 de nieuwe situatie nog niet volledig geïmplementeerd was om inzicht in bovenstaande punten te krijgen. In 2014 is gestart met de evaluatie (zie bijlage 5 : Startnotitie).

3. Achtergrond

Diverse landelijke, maatschappelijke en lokale ontwikkelingen waren in 2009 aanleiding om te komen tot een hervorming van de voorschoolse voorzieningen. Doel van de hervorming was harmonisering van de kinderopvang en peuterspeelzalen. Alle kinderen ontvangen voor ze naar school gaan gezamenlijk een vorm van voorschoolse educatie.

Tot 2009 was er in elke kern van de gemeente Eersel een peuterspeelzaal die viel onder de Stichting Peuterspeelzalen Eersel. Deze stichting werd gesubsidieerd door de gemeente Eersel en de ouders betaalden een eigen bijdrage per kind. Ook was het binnen de gemeente mogelijk om gebruik te maken van kinderopvang. Deze vorm van opvang kwam voor eigen rekening van de ouders, zij konden hiervoor een toeslag aanvragen.

In het algemeen kan gesteld worden dat het peuterspeelzaalwerk als doel had kinderen samen te laten spelen en voor te bereiden op de basisschool. Van de kinderopvang werd gebruik gemaakt door ouders die werkten en een vorm van opvang zochten voor hun kind. Met name in de kleine kernen van Eersel was het aantal kinderen niet groot genoeg om beide voorzieningen afzonderlijk te laten voortbestaan.

De gemeente Eersel heeft uitgesproken belang te hechten aan voorzieningen waarbij aan alle kinderen een doorgaande lijn van (voorschoolse) educatie wordt geboden, gekoppeld aan de basisschool. In het Welzijnsprestatieplan gemeente Eersel 2008-2011 is voor het eerst gemeentelijk beleid ten aanzien van brede scholen vastgelegd. Aangegeven is: 'De gemeente wil voorwaarden bieden zodat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot gezonde, evenwichtige, verantwoordelijke en sociale volwassenen. We kiezen voor een Brede School als een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg voor kinderen en ouders. Een dergelijke structuur

met een doorlopend aanbod aan onderwijs, opvang, overblijf, sport, welzijns- en culturele activiteiten draagt bij aan de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen en biedt oplossingen voor ouders om arbeid en zorg voor kinderen te combineren.' Verder beschrijft het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Gemeente Eersel 2010-2014: 'Samenwerking met andere maatschappelijke instellingen op het gebied van cultuur, sport, welzijn, kinderopvang (inclusief de harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang) waardoor het mogelijk wordt gemaakt om de voorzieningen voor 0-12 jarigen, waaronder peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, in alle kernen aan te bieden, wordt als een positieve ontwikkeling gezien om te komen tot een integraal aanbod aan activiteiten dat aansluit bij de behoeften van de leerlingen en hun ouders en/of verzorgers.'

Landelijk komt de ontwikkeling van IKC meer in beeld. Bij een IKC wordt gewerkt vanuit één pedagogische visie en wil men vanuit ontwikkelingsperspectief geen belemmering ervaren tussen voorschoolse educatie, onderwijs, opvang, naschools aanbod en zorg. De inzet is gericht op het laagdrempelig mogelijk maken van deze voorzieningen voor alle kinderen. IKC kan een oplossing bieden voor complexe (gemeentelijke) vraagstukken. Denk aan onderwijsachterstanden, voorkomen van segregatie, transformeren preventieve jeugdzorg, gezondheidsbevordering, talentontwikkeling, krimp van voorzieningen en kleine kernen. Er worden op dit moment in het land pilots uitgevoerd waarbij er samenwerking is tussen bijvoorbeeld VVE (doelgroepkinderen) en jeugdzorg.

De Stichting Peuterspeelzalen Eersel en Nummereen Kinderopvang zijn in de jaren voor 2009 gesprekken gestart over samenwerking. Uiteindelijk zijn de peuterspeelzalen in 2009 opgegaan in Nummereen. Zij bieden in alle kernen voorschoolse educatie of een peuterarrangement indien mogelijk binnen de dagopvang in samenwerking met de basisschool (doorgaande ontwikkeling). Het uitgangspunt is geweest om dit in alle kernen te blijven aanbieden. Op het moment dat ouders voor de voorschoolse voorzieningen en voor de opvang buiten de kern gaan is er een kans dat zij bij de onderwijskeuze ook buiten de kern gaan.

In de nota 'Voorschoolse educatie gemeente Eersel' (2009) worden de volgende uitgangspunten benoemd waaraan de structuur van de voorschoolse educatie moet voldoen:

- In elke kern is voorschoolse educatie beschikbaar ('kleine kernenbeleid') en gegarandeerd plek.
- De kwaliteit van de voorschoolse educatie mag niet achteruit gaan ten opzichte van het huidige kwaliteitsniveau van de voorschoolse educatie zoals deze tot op heden wordt geboden door de peuterspeelzalen.
- Er moet een goed werkklimaat zijn voor het personeel.
- Zoveel mogelijk aansluiten bij de belangrijkste signalen uit de ronde tafelbijeenkomsten: rekening houden met schoolvakanties, 40 weken per jaar, dagdelen van maximaal 3,5 uur, maximaal 5,5 uur per week, betaalbaarheid eigen bijdrage en aansluiting bij schooltijden
- Integraal aanbod voorschoolse voorzieningen, tegengaan van segregatie.
- Het samengaan van de peuterspeelzalen en de kinderopvang levert efficiency op door gezamenlijk gebruik van locaties en personeel.
- De gemeentelijke kosten van voorschoolse educatie mogen niet stijgen.
- De landelijk beschikbare subsidies (kinderopvangtoeslag) gaan voor lokaal beschikbare subsidies.
- Er is aangesloten bij de landelijke wet- en regelgeving, wanneer deze wijzigt dan wordt er opnieuw gekeken of het peuterprogramma aangepast moet worden.

4. Ontwikkelingen en knelpunten

4.1 Landelijke ontwikkelingen

Landelijk is de afgelopen jaren gebeurd wat de gemeente Eersel in 2010 heeft uitgevoerd. Vele gemeenten zijn gestart met de harmonisering van het peuterspeelzaalwerk, wat inmiddels ook wettelijk is bekrachtigd.

Op dit moment wordt gediscussieerd over het zogenoemde ontwikkelrecht: alle kinderen tussen 2,5 - 4 jaar ontvangen kosteloos 2 dagdelen voorschoolse educatie. Landelijk worden ook de knelpunten erkend die wij ondervonden hebben. Samengevat gelden in het huidige stelsel van voorschoolse voorzieningen nu verschillende kwaliteitskaders en financieringsstromen. Dit zorgt voor een aantal ongewenste situaties en dit biedt ruimte voor verbetering. VNG heeft een kopgroep IKC, bestaande uit wethouders, wetenschappers, belangenorganisaties en aanbieders. De kopgroep is onder andere met de overheid in gesprek over het zogenaamde ontwikkelrecht voor 2,5 - 4 jaar. Wethouder Van der Hamsvoord is lid van de kopgroep IKC.

4.2 Lokale knelpunten

- *Beschikbaarheid:* Gezien het lage aantal kinderen in sommige kernen wordt niet op alle dagdelen het kinderopvang/peuterprogramma aangeboden. Als de dagdelen van het peuterprogramma niet overeenkomen met de dagdelen waarop de ouders werken, dienen de ouders de werkdagen te wijzigen, willen ze hun kind in de eigen kern naar de kinderopvang/peuterprogramma laten gaan. Het wijzigen van werkdagen is niet altijd mogelijk dan wel wenselijk voor ouders.
- *Regelgeving:* De regelgeving die geldt voor het onderwijs wijkt op sommige punten af van de regelgeving conform de Wet kinderopvang. Dit is een reden waarom de voorziening die voorheen in Knegsel was (P1- groep: combinatie van peuters met jongste kleuters) niet voldeed aan de Wko en ouders geen gebruik konden maken van kinderopvangtoeslag. De gemeente heeft daarom in die kern alle ouders in aanmerking laten komen voor een gemeentelijke subsidieplaats, ook ouders die onder de kinderopvangtoeslagregeling vallen.
- *Inpassen:* Nummereen (met gesubsidieerd peuterprogramma) biedt geen dagopvang in Knegsel aangezien hier te weinig animo voor was. Bij het zoeken naar opvang na de geboorte van een kind kunnen ouders kiezen voor een andere voorziening. Echter zodra hun kind 2,5 jaar wordt, is er weinig animo om het gesubsidieerde peuterprogramma in te passen in de wijze waarop ouders de opvang tot 2,5 jaar geregeld hebben.
- *Economische situatie:* Door de economische situatie zijn er minder gezinnen die gebruik kunnen maken van kinderopvangtoeslag (een van beide ouders werkt niet, daardoor beroep op gemeentelijke subsidie). De veronderstelling bij de hervorming in 2009 dat uiteindelijk 33% van de ouders gebruik zal maken van een gemeentelijke subsidieplaats wordt niet gehaald.
- *Kosten:* de kosten voor de gemeente (gemeentelijke subsidieplaatsen) die bij de harmonisering in 2010 begroot waren blijken vanaf 2014 niet voldoende te zijn. Dit wordt enerzijds veroorzaakt doordat meer ouders gebruik maken van een gemeentelijke subsidieplaats, de 33% wordt niet gehaald (zie vorige knelpunt: Economische situatie) en de kosten van het peuterprogramma nemen toe (door indexering).
- *Bereik:* De indruk bestaat dat er minder gebruik gemaakt wordt van kinderopvang- en peuterprogramma.
- *Meer aanbieders:* Doel van de hervorming was harmonisering van de kinderopvang en peuterspeelzalen. Alle kinderen ontvangen voor ze naar school gaan gezamenlijk een vorm van voorschoolse educatie. In Knegsel is bijvoorbeeld naast Nummereen een andere kinderopvangvoorziening, waar zowel dagopvang, buitenschoolse opvang als

peuterspeelzaalwerk aangeboden wordt. Deze voorziening voldoet aan de eisen uit de Wko. De gemeente is niet tegen meerdere aanbieders in de kinderopvang, maar dit kan in een kleine kern tot problemen leiden. De partners moeten met meerdere partijen samenwerkingsafspraken maken en er vissen twee partijen in een vijver waar al weinig vis is. Daardoor kan een voorziening onder druk komen.

- *VVE-indicaties*: Een VVE indicatie vraagt dat er tijdens 4 dagdelen op 1 locatie VVE wordt geboden en dat is niet in alle kernen mogelijk.
- *Gastouders*: Op dit moment zijn in de gemeente Eersel 93 gastouders ingeschreven in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP). Niet bekend is precies hoeveel kinderen hier opgevangen worden. Ouders hebben keuzevrijheid voor een vorm van opvang die bij ze past. Als ouders kiezen voor gastouderopvang en de kinderen op de dagen dat ze thuis zijn naar het peuterprogramma willen laten gaan, is het niet mogelijk hiervoor de kinderopvangtoeslag aan te wenden. Een ouder kan de toeslag alleen aanwenden voor gastouderopvang. Ouders dienen dan de volledige kosten zelf te dragen.
- *Combinatie gastouder – peuterprogramma*: Om gebruik te maken van het peuterprogramma tijdens de dagen dat de kinderen naar de gastouderopvang gaan, dienen afspraken met de gastouder gemaakt te worden.
- *Kinderopvangtoeslag*: Als beide ouders werken, komen ze in aanmerking voor kinderopvangtoeslag en kunnen ze geen gebruik maken van een gemeentelijke subsidieplaats voor het peuterprogramma. De hoogte van de kinderopvangtoeslag is afhankelijk van het aantal uren dat de minst werkende ouder werkt (140% hiervan). Als de minst werkende ouder weinig uren werkt is de toeslag erg laag en de kosten van het peuterprogramma relatief hoog.
- *Maximaal tarief toeslag*: Het uurtarief van het alleen afnemen van het peuterprogramma is hoger dan het uurtarief van de dagopvang. De maximale toeslag die ouders kunnen ontvangen per uur bedraagt € 6,84. Het verschil dienen de ouders zelf te betalen.

5. Onderzoeksopzet

De uitkomsten van de enquêtes, interviews en rapporten zullen antwoord moeten geven op de onderzoeksvragen zoals op pagina 1 van deze rapportage zijn geformuleerd. Om antwoorden op onze vragen en input te krijgen voor aanbevelingen betrekken wij de ouders/verzorgers van kinderen van 0 t/m 5 jarigen, de GGD Brabant, Zuidzorg, alle basisscholen, alle kinderopvangorganisaties, Wmo-raad en de dorpsraden in deze evaluatie. Dit wordt op de volgende manier gedaan:

- Enquête aan alle ouders van kinderen tussen de 0 t/m 5 jaar in de gemeente Eersel
- Interviews met kinderopvangorganisaties Nummereen, Kiboekoe en Kidsworld (m.u.v. gastouders)
- Interviews met de GGD Brabant Zuidoost en Zuidzorg
- Vragenlijst naar alle directeurs van de basisscholen aangevuld met een telefonisch interview

6. Voorschoolse educatie in Eersel

6.1 Voorwaarden

In de overeenkomst met Kinderopvangorganisatie Nummereen, die de aanbieder van het peuterprogramma is, zijn afspraken gemaakt over:

- Het peuterprogramma wordt in alle kernen geboden

- De gemeentelijke subsidieplaatsen worden per (halve) groep afgenomen
- Het peuterprogramma wordt op twee aan elkaar gekoppelde dagdelen (1 ochtend en 1 middag) geboden voor in totaal 5,5 uur
- Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de schooltijden
- Alle locaties waar het peuterprogramma wordt aangeboden voldoen aan de eisen van de Wet kinderopvang.
- Opleidingsniveau uitvoerders peuterprogramma
- Gebruik van een erkende VVE-methode
- Gebruik van een kindvolgsysteem
- Tegengaan van segregatie
- Ambitieniveau 2
- Inhoudelijke samenwerking met de basisschool
- Klanttevredenheid
- Oudercommissie
- Wachtlijstbeleid en plaatsing
- VVE-indicaties

6.2 Aanbod

In de gemeente Eersel zijn de volgende voorzieningen op het gebied van voorschoolse educatie:

Kinderdagverblijf	Plaats
Nummereen – Dalemsedijk	Eersel
Nummereen – ‘t Busseltje	Eersel
Nummereen – Makkertjes	Eersel
Nummereen – St. Jan	Duizel
Nummereen – Mr. Gijbelsschool	Knegsel
Nummereen – St. Lucij	Steensel
Nummereen - Servatiusstraat	Vessem
Nummereen - Disselboom	Wintelre
Kiboekoe – Duiselseweg 2b	Knegsel
Kidsworld - Areven	Eersel

Het totaal aantal gesubsidieerde gemeentplaatsen was in 2010 120 en is ondertussen afgenomen naar 56.

6.3 Financiën

Kosten voor ouders

Bij de hervorming van de voorschoolse voorzieningen is afgesproken dat ouders die gebruik willen maken van het peuterprogramma en die in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag, deze toeslag aanwenden voor het bekostigen van het peuterprogramma. Ouders die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag kunnen gebruik maken van een gemeentelijke subsidieplaats, hiervoor betalen de ouders een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

Inkomensafhankelijke bijdrage

Deze inkomensafhankelijke ouderbijdrage bedraagt in 2015 tussen de € 29,80 en € 59,50 per maand voor ouders die onder de gemeentelijke subsidie vallen. Voor peuters met een ‘indicatie’ geldt een verlaagde ouderbijdrage (€ 127,00 per jaar). De gemeente koopt voor kinderen met een vve-indicatie 2 plaatsen in (vier dagdelen). Vanuit de harmonisatie is destijds ingekocht op basis van dagdelen van 5 uur. Deze dagdeelbekostiging was destijds in Nederland gangbaar. Alle aanbieders boden dit op deze manier aan ook vanuit de gedachte

de arbeidsparticipatie te stimuleren. Echter in de praktijk blijkt dat ouders van het peuterprogramma alleen gebruik maken van de 5,5 uur die voor het peuterprogramma staat. Dit maakt dat het uurtarief van € 10,00 (in 2010: € 9,00) in de ogen van ouders erg hoog is. Zij nemen immers geen hele dagen af, maar 5,5 uur waardoor het uurtarief hoger ligt dan voor de dagopvang en er dus een groter 'gat' ontstaat tussen maximale vergoeding kinderopvangtoeslag van € 6,84. De laatste jaren is de ontwikkeling gaande dat dit meer op maat aangeboden wordt en het daadwerkelijk gebruik van uren conform het dagopvang tarief worden berekend.

Het uurtarief voor het peuterprogramma bij aanbieder Nummereen bedraagt € 10,00. Het inschrijfgeld is € 15,90. Het maximale tarief voor ouders voor een gemeentelijke subsidieplaats bedraagt € 59,50 per maand (10 maanden per jaar).

Bruto jaarlijks gezinsinkomen	Ouderbijdrage per maand
< € 18.000	€ 29,80
€ 18.000 - € 24.500	€ 35,40
€ 24.500 - € 32.000	€ 46,20
> € 32.000, -	€ 59,50

Kosten voor de gemeente 2011-2014

Kostenoverzicht

Jaar	Oorspronkelijk begrote kosten	Bijgestelde begrote kosten	Werkelijke kosten
2011	€ 210.687	€ 171.500,00	€ 186.431,40
2012	€ 162.807	€ 134.740,00	€ 131.902,79
2013	€ 117.009	€ 112.139,00	€ 104.298,00
2014	€ 71.211	€ 104.000,00	€ 108.883,02
2015	€ 71.211	€ 105.000,00*	
2016	€ 71.211	€ 105.000,00	
2017	€ 71.211	€ 75.000,00**	

Uit bovenstaand overzicht van de kosten voor het peuterprogramma wordt duidelijk dat deze kosten vanaf 2014 niet afnemen zoals in 2010 bij de hervorming van de voorschoolse voorzieningen verwacht werd. De reden hiervoor is dat door de economische crisis er minder terugloop van gemeentelijke subsidieplaatsen heeft plaatsgevonden en de toenemende kosten voor het peuterprogramma (indexering).

* In verband met de evaluatie is daarom bij de 1^e berap 2014 voor 2015 en 2016 nog € 105.000 opgenomen in de begroting (werkelijke kosten 2013 en een inschatting van de werkelijke kosten 2014) in plaats van € 75.000,-.

** Voor 2017 en verder zijn weer de bedragen opgenomen die oorspronkelijk geraamd waren bij de hervorming in 2010. Afhankelijk van de te maken keuzes voor de toekomst zullen deze bedragen gehandhaafd blijven of aangepast worden. Zie voor verdere toelichting van de financiën bijlage 1.

7. Uitkomsten evaluatie

7.1 Onderzoek ouders

Alle ouders van kinderen tot en met 5 jaar hebben een enquête ontvangen. De groep ouders van 0 tot 2,5 jaar (zie bijlage 3) hebben een andere enquête ontvangen dan de groep ouders van kinderen van 2,5 tot en met 5 jaar (zie bijlage 4). Iedereen heeft een brief ontvangen met de mogelijkheid de enquête online via de website in te vullen dan wel schriftelijk. Na een week is nog een reminder verstuurd en de inlevertermijn is uitgesteld. Verder is er in de Hint 3 x aandacht aan het onderzoek besteed.

Tabel 1: Respons 2015

	Verstuurd				Ontvangen			
	0 tot 2,5	2,5 t/m 3	4 t/m 5	Totaal	0 tot 2,5	2,5 t/m 3	4 t/m 5	Totaal
Eersel	218	114	160	492	90	50	39	179
Duizel	34	14	20	68	14	6	3	23
Knegsel	20	16	13	49	8	6	5	19
Steensel	26	25	21	72	8	8	5	21
Vessem	40	15	31	86	15	6	8	29
Wintelre	43	29	21	93	16	12	5	33
Niet ingevuld						3		3
Totaal	381	213	266	860	151	91	65	307

Bovenstaande tabel laat de respons per doelgroep en per kern zien. Op het totale aantal is de respons in 2015 36% (in 2011: 39%). De respons voor 0 tot 2,5 jaar is 40%, voor 2,5 t/m 3 jaar 43% en voor 4 t/m 5 jaar 24%.

7.2 Bereik voorschoolse educatie

Huidig gebruik van voorschoolse educatie

Onderstaande tabel laat het percentage kinderen zien die geen gebruik maken van een vorm van voorschoolse educatie. Onder wel gebruik van voorschoolse educatie verstaan we hier kinderen die gebruik maken van een kinderdagverblijf en/of peuterprogramma. Onder geen gebruik van voorschoolse educatie verstaan we de kinderen die nergens naar toe gaan en de kinderen die alleen naar een voorziening van gastouderopvang gaan. Omdat we ervan uitgaan dat er dan geen structurele voorschoolse educatie wordt aangeboden.

Onderstaande percentages over het wel of niet gebruik maken van een vorm van voorschoolse voorziening is op basis van een respons van 43% (groep 2,5 t/m 3 jaar). Dat betekent dat 57% niet gereageerd heeft en het is dan ook een risico om de resultaten door te trekken naar de gehele groep, echter dit zijn de gegevens die voorhanden zijn. Op basis van de diversiteit aan antwoorden (mensen die tevreden zijn, mensen die niet tevreden zijn, mensen die geen gebruik gaan maken, mensen die gebruik gaan maken, etc.) kunnen we wel aannemen dat alle groepen vertegenwoordigd zijn.

Tabel 2: Bereik in de groep van 2,5 tot en met 3 jaar (respons = 91)

Geen voorschoolse educatie		Een vorm van kinderopvang					
				Gastouderopvang			
Geen	Alleen gastouder	Kinderdagverblijf	Peuterprogramma	Familie	Geen familie	Onbekend	Anders
7	5	48	33	9	4	3	5
8%	5%	53%	36%	10%	4%	3%	5%

87% maakt gebruik van een vorm of een combinatie van voorzieningen. In de categorie 'anders' gaat het om een peuterspeelzaal in een andere kern, opa en oma of oppas thuis.

13% van de kinderen maakt geen gebruik van een vorm van kinderopvangvoorziening. 8% maakt helemaal geen gebruik van een voorziening en 5% alleen van gastouderopvang.

Toekomstig gebruik van voorschoolse educatie

De groep van 0 tot 2,5 jaar heeft ook een enquête ontvangen. We hebben gekeken van welke vorm van kinderopvang de kinderen gebruik maken, wat de keuze voor voorschoolse educatie zal zijn vanaf 2,5 jaar en wat van invloed is op deze keuze. De totale doelgroep is 381 kinderen en de respons op de enquête is 151, dat is 40%.

Tabel 3: Bereik in de groep van 0 tot 2,5 jarigen (respons = 151)

Gebruik kinderopvangvoorziening	Aantal kinderen
Kinderdagverblijf	68
Kinderdagverblijf en gastouderopvang onbekend	1
Kinderdagverblijf en gastouderopvang familie	6
Kinderdagverblijf en gastouderopvang geen familie	1
Kinderdagverblijf en opa en oma	6
Gastouderopvang familie	2
Gastouderopvang geen familie	9
Gastouderopvang	5
Anders, opa en oma	1
Anders, peuterspeelzaal	1
Anders, eigen oppas	1
Geen kinderopvangvoorziening	50
Totaal	151

We kunnen drie groepen onderscheiden om te kijken wat de keuze vanaf 2,5 jaar zal zijn voor een vorm van voorschoolse educatie.

1. Kinderdagverblijf (ook in combinatie met andere opvang) 54%
2. Gastouderopvang of anders 13%
3. (nog) Geen opvangvoorziening 33%

Tabel 4: Verwachting gebruik voorschoolse educatie van de groep van 0 tot 2,5 jarigen

Huidige opvang	Percentage geen gebruik
Gastouderopvang of overig	12
(Nog) geen opvangvoorziening	8
Totaal	20

- Van de groep die gebruik maakt van gastouderopvang of overige zullen 12 ouders hun kind niet aanmelden voor het peuterprogramma.
- Van de groep die (nog) niet gebruik maakt van een kinderopvangvoorziening zullen 8 ouders hun kind niet aanmelden voor het peuterprogramma.

7.3 Keuzeproces ouders

Belangrijk is om te achterhalen waarom men wel of niet voor een vorm van opvang/educatie kiest en wat meespeelt bij de keuze.

Reden 'geen gebruik' onder 2,5 t/m 3 jarigen

- Van de 8% die helemaal niet naar een voorschoolse voorziening gaan, geeft de meerderheid aan geen behoefte te hebben omdat het te duur is of ze naar opa en oma gaan of ze flexibiliteit qua dagen en tijden missen.
- Van de 5% die gebruik maken van alleen gastouderopvang geven allemaal aan dat ze hiervoor kiezen vanwege de lagere kosten, de flexibiliteit in uren (tijden en per uur betalen) en kleinschaligheid (meer aandacht).

Reden toekomstig 'geen gebruik' onder 0 tot 2,5 jarigen

- 8% van de huidige 0 tot 2,5 jarigen zal hoofdzakelijk vanwege het kostenaspect niet gebruik maken van het peuterprogramma. De rest geeft aan dit te gaan doen of maakt al gebruik van een kinderopvangvoorziening waarbij een peuterprogramma of soortgelijks wordt aangeboden.

N.B. Het huidig 'geen gebruik' is 13% het kan zijn dat de geïnterviewde ouders van 0 tot 2,5 jarigen nog niet allemaal een goed beeld hebben van de keuzes (kosten, flexibiliteit, etc.) waardoor het percentage wellicht iets hoger kan uitkomen. Bijvoorbeeld dat men vanwege kosten toch zal kiezen voor een andere vorm van opvang.

Tabel 5: Keuzecriteria voor opvang bij 0 tot 2,5 jarigen

Bij de keuze voor een opvangvoorziening spelen een aantal criteria een rol. Men kon meerdere antwoorden aangeven.

	Kwaliteit	kostenaspect	locatie	doorgaande ontwikkeling	anders
0 tot 2,5	44%	42%	48%	43%	6%

Tabel 6: Keuzecriteria voor opvang bij 2,5 tot en met 5 jarigen

	Kwaliteit	kostenaspect	locatie	doorgaande ontwikkeling	anders
2,5 t/m 3	40%	17%	50%	42%	8%
4 t/m 5	52%	23%	39%	48%	16%

Het kostenaspect is een belangrijke component als men in het keuzeproces zit, maar als men het bekijkt als men al gekozen heeft of men inmiddels geen gebruik meer maakt van opvang, wordt dit minder belangrijk (maar dat is achteraf ..).

Toelichting keuzecriteria

We hebben gevraagd naar de toelichting voor de keuze op bovenstaande criteria. Ook hier geeft men duidelijk aan dat men de kosten vaak te hoog vindt ook ten aanzien van het afnemen van de uren. Men geeft wederom aan dat er ook heel bewust soms voor kleinschalige opvang gekozen wordt maar daarbij spelen ook flexibiliteit en kosten een rol. De locatie is heel belangrijk maar flexibiliteit in tijden, uren en dagen is doorslaggevend voor de keuze. Indien flexibiliteit niet aansluit in eigen kern, kiest men voor een voorziening in een andere kern.

Belang van aanbod opvang in eigen dorp

Van alle ondervraagden vond 85% het belangrijk dat het kind in het eigen dorp naar een vorm van opvang kan. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- sociale contacten (vriendjes) in eigen dorp
- praktisch, dichtbij huis
- aansluiting basisschool

Dit komt overeen met de bestuurlijke doelstellingen waarbij de gemeente ernaar streeft in elke kern (thuis nabij) voorschoolse educatie te willen aanbieden en het samenwerken met de basisscholen.

7.4 Kwaliteit ouders

De kwaliteit van de voorzieningen maar juist ook van het peuterprogramma is een belangrijk onderdeel van de enquête. Wat betreft het peuterprogramma kunnen we hier algemeen het volgende over melden:

- We hebben gevraagd of men tevreden is over het peuterprogramma en daarop antwoordde 70% met 'Ja', 6 % met 'Nee' en 24% heeft deze vraag niet ingevuld.
- We hebben ook aan de ouders van kinderen van 4 tot en met 5 jaar deze vraag gesteld en daarop antwoordde 71% tevreden te zijn, 5% niet tevreden (1 respondent) en 24% heeft niet geantwoord.

Hierbij een aantal voorbeelden van antwoorden van ouders die wel of niet tevreden zijn over het peuterprogramma.

- *Gezien het aantal kinderen in de klas kan er weinig sociaal contact worden opgedaan*
- *Prijs-kwaliteit staat in geen verhouding veel te duur. Wel super leidsters!*
- *De juffen heel aardig en bekwaam, ze zijn heel betrokken. Ook het programma was heel divers en sloot aan met wat ze op de basisschool doen.*
- *Peuterprogramma wordt gevolgd voor de ontwikkeling. Hoge kosten bij de reguliere kinderopvang zijn de oorzaak dat de oma's en opa's de kinderen opvangen de rest van de tijd en ook in het weekend.*
- *Geboden kwaliteit is de laatste jaren gestegen, prijs/kwaliteit is buiten proportie.*
- *Ze zo ontzettend veel leren, sociale kinderen worden en uitgedaagd worden in hun ontwikkeling.*
- *Ik vind het peuterprogramma HEEL belangrijk, hierdoor is doorstroom naar de kleuterschool makkelijker.*

Tabel 7: Gemiddeld cijfer over type opvang onder 2,5 t/m 5 jarigen

Onderstaande tabel geeft een gemiddelde algemene beoordeling van het kinderdagverblijf en peuterprogramma weer. Het kinderdagverblijf wordt met een 8,5 beoordeeld en het peuterprogramma met een 9,3.

	Gemiddeld cijfer
Kinderdagverblijf	8,5
Peuterprogramma	9,3

Tabel 8: Beoordeling kwaliteit 2,5 t/m 5 jarigen

Onderstaande tabel geeft op de specifieke aspecten aan hoe men de kwaliteit beoordeelt van de kinderdagverblijven en het peuterprogramma.

NB Door de afronding komt het totaal soms hoger uit dan 100%

Beoordeling kwaliteit	Kinderdagverblijf (48)				Peuterprogramma (31)			
	1=goed	2=voldoende	3=onvoldoende	niet ingevuld	1=goed	2=voldoende	3=onvoldoende	niet ingevuld
1. Verzorging en aandacht kind	78%	13%	3%	6%	70%	15%		15%
2. Contact ouders/pedagogisch medewerker	82%	10%	3%	5%	72%	11%		17%
3. Ouderparticipatie	53%	39%	4%	4%	54%	26%	4%	17%
4. Communicatie over welbevinden kind	70%	24%	3%	4%	59%	26%		15%
5. Geboden activiteiten	70%	22%	5%	4%	62%	15%	4%	19%
6. Spelmateriaal	76%	18%		6%	72%	11%	2%	15%
7. Buitenruimte	65%	24%	8%	4%	61%	19%	2%	15%
8. Binnenruimte	72%	20%	3%	5%	61%	20%	4%	15%
9. Organisatie	41%	42%	13%	4%	35%	30%	17%	19%

De kwaliteit wordt ook conform het gemiddelde cijfer goed beoordeeld op alle aspecten. De ouderparticipatie en de organisatie en bij het peuterprogramma de communicatie over het welbevinden van het kind scoren iets lager. Het aspect 'Organisatie' scoort beduidend lager. Er wordt slechts een paar keer een toelichting hierop gegeven, waaruit we helaas geen conclusies kunnen trekken.

De ouderparticipatie wordt verderop in de evaluatie ook door scholen benoemd als aandachtspunt. In het LEA-overleg (Lokaal educatieve Agenda) wordt ook gesproken over het beleid rondom voorschoolse voorzieningen en is ouderparticipatie eveneens een aandachtspunt.

7.5 Verbeterpunten en opmerkingen ouders

Er is in de enquête aan de ouders gevraagd naar verbeterpunten. Men geeft aan dat het flexibeler en goedkoper kan. Ook wordt enkele keren benoemd dat men het belangrijk vindt dat er zo min mogelijk personeelwisselingen zijn in het belang van het kind.

Er is gevraagd naar opmerkingen met betrekking tot bijvoorbeeld de kwaliteit, de openingstijden, de kosten, et cetera. Globaal geeft men aan:

- het moet goedkoper (bijv. uursprijs landelijk lager ..)
- meer flexibiliteit in uren en dagen
- drempel zonder subsidie te hoog
- kosten zijn in relatie tot kwaliteit

7.6 Aandachtspunten scholen

De scholen hebben een online vragenlijst ontvangen en zijn nagebeld voor nadere toelichting. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat door het hoge bereik er per school weinig kinderen zonder voorschoolse educatie instromen. En daarnaast wordt er vanuit gegaan dat kinderen die het nodig hebben 4 dagdelen VVE gevolgd hebben. Een samenvatting van de aandachtspunten:

- De inschatting van de scholen over het niet gebruik van voorschoolse educatie komt overeen met de uitkomsten uit het onderzoek.
- De meeste scholen geven aan in algemene zin belang te hechten aan voorschoolse educatie. Ze zien ook wel verschil bij kinderen die een vorm van voorschoolse educatie hebben gevolgd. Als er geen vorm van voorschoolse educatie is gevolgd dan hebben kinderen soms (maar niet altijd!) iets langer de tijd nodig om te wennen, de fijne motoriek kan minder ontwikkeld zijn en men is minder vertrouwd met de structuren binnen een groep. Sommige scholen geven daarnaast wel expliciet nog aan dat binnen de groep kinderen die voor een andere vorm van opvang hebben gekozen zoals gastouderopvang, oppas thuis of opa en oma in de praktijk zich geen problemen voordoen. Deze groep stroomt prima in.
- Men is tevreden over de 'koude' en 'warme' overdracht naar de scholen maar wil dit graag nog professioneler, planmatiger en volgens duidelijke afspraken en met alle kindcentra identiek. Meer uniformiteit in het invullen van overdrachtformulieren en het mag niet afhankelijk zijn van medewerkers.
- Er is gezamenlijk overleg en de ervaringen zijn goed. Wel mag dit professioneler met alle kinderopvangorganisaties. Meerdere keren komt naar voren dit planmatiger in te richten en de afspraken (op papier) vast te leggen.
- Er is in alle gevallen samenwerking op het gebied van wendagen en gezamenlijke activiteiten. Dit naar volle tevredenheid. Als verbeterpunt wordt genoemd dat de doorgaande lijn scherper en planmatiger georganiseerd kan worden.
- Voorschoolse educatie in eigen kern vindt maar 1 school niet relevant, de rest wel. De meerwaarde voor de kinderen is dat kinderen elkaar al leren kennen en het ondersteunt de ontwikkeling van vaardigheden op vele vlakken. Voor ouders is de meerwaarde dat kinderen meer gestimuleerd en uitgedaagd worden, ondersteuning krijgen bij de opvoeding, meer vertrouwd zijn met gang van zaken in een groep en er contact is tussen ouders onderling. En de scholen kunnen voortbouwen op de ontwikkelde vaardigheden.
- Suggesties zijn om mogelijkheden te blijven ondersteunen om alle driejarigen iets te kunnen bieden binnen het dorp. De gemeente Eersel heeft een vooruitstrevende rol bij het VVE programma en moeten de dialoog blijven aangaan met betrokken instanties. Wat betreft de doorgaande lijn is aandacht voor ouderbetrokkenheid van belang (meer samenwerking/voorlichting om ouders over de streep te trekken, initiatief peutergym maar er zijn meer ideeën, kan meer uitgehaald worden).
- Sommige scholen (een school concreet uit de enquête, andere scholen via andere bronnen) geven aan 'risico kinderen' op school te krijgen zonder voorschoolse educatie. Sommige scholen geven aan dat de indicering goed is.

8. Conclusies

Op basis van de gegevens uit de enquête aan de ouders, de gesprekken met Zuidzorg, GGD Brabant-Zuidoost en een vragenlijst aan de scholen kunnen we onderstaande conclusies presenteren.

Samenvattend kunnen we stellen:

- 87% van de kinderen tussen de 2,5 t/m 3 jaar maakt gebruik van een vorm of een combinatie van voorzieningen.
- 13% van de kinderen tussen de 2,5 t/m 3 jaar maakt geen gebruik van een vorm van kinderopvangvoorziening. 8% maakt helemaal geen gebruik van een voorziening en 5% alleen van een voorziening van gastouderopvang.
- 54% van de kinderen tussen de 0 tot 2,5 jaar maakt gebruik van een kinderdagverblijf in combinatie met andere opvang, 13% van gastouderopvang of anders en 33% (nog) geen opvangvoorziening gekozen.
- Van de kinderen tussen de 0 en 2,5 jaar die gebruik maken van gastouderopvang of overige zullen 3% van de ouders hun kinderen niet aanmelden voor het peuterprogramma.
- Van kinderen tussen de 0 en 2,5 jaar die (nog) geen gebruik maken van een kinderopvangvoorziening zullen 5% ouders hun kind niet aanmelden voor het peuterprogramma.
- Het kostenaspect is een belangrijke component voor ouders van kinderen tussen de 0 en 2,5 jaar als men in het keuzeproces zit. Als men al gekozen heeft of men inmiddels geen gebruik meer maakt van opvang wordt dit minder belangrijk.
- Van alle ondervraagden vond 85% het belangrijk dat het kind in het eigen dorp naar een vorm van opvang kan. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de sociale contacten (vriendjes) in eigen dorp, praktisch dichtbij huis en aansluiting bij de basisschool.
- 70% is tevreden over het peuterprogramma, 6% niet en 24% heeft niet geantwoord.
- Het peuterprogramma krijgt een gemiddeld cijfer van **9,3** en de kinderdagverblijven gemiddeld een **8,5**.
- De kwaliteit van de kinderdagverblijven en het peuterprogramma wordt ook conform het gemiddelde cijfer goed beoordeeld op alle aspecten. De ouderparticipatie en organisatie scoren iets lager.
- Dat men de 'prijs' van voorschoolse educatie als hoog ervaart.
- Er een aantal signalen zijn om te onderzoeken of de voorwaarden van de indicering verruimd moeten worden.

Reden 'geen gebruik' onder 2,5 t/m 3 jarigen

- Van de 8% die helemaal niet naar een voorschoolse voorziening gaan, geeft de meerderheid aan geen behoefte te hebben omdat het te duur is of ze naar opa en oma gaan of ze flexibiliteit qua dagen en tijden missen.
- Van de 5% die gebruik maken van alleen gastouderopvang geven allemaal aan dat ze hiervoor kiezen vanwege de lagere kosten, de flexibiliteit in uren (tijden en per uur betalen) en kleinschaligheid (meer aandacht).

Reden toekomstig 'geen gebruik' onder 0 tot 2,5 jarigen

- 8% van de huidige 0 tot 2,5 jarigen zal hoofdzakelijk vanwege het kostenaspect niet gebruik maken van het peuterprogramma. De rest geeft aan dit te gaan doen of maakt al gebruik van een kinderopvangvoorziening waarbij een peuterprogramma of soortgelijks wordt aangeboden.

Als belangrijkste argumenten voor het niet gebruik komt het kostenaspect en de flexibiliteit naar voren. Vandaar dat we hierop inzoomen en kijken naar de verschillende mogelijke oorzaken en oplossingen.

9. Toetsing scenario's

We kijken naar het toekomstig 'geen gebruik' van een vorm van voorschoolse educatie en dat is 8%. Dit geven de ouders aan die kinderen hebben in de leeftijd van 0 tot 2,5 jaar. Het huidige 'geen gebruik' is 13%, het kan zijn dat de geïnterviewde ouders van 0 tot 2,5 jarigen nog niet allemaal een goed beeld hebben van de keuzes (kosten, flexibiliteit, etc.) waardoor het percentage wellicht iets hoger kan uitkomen. Bijvoorbeeld dat men vanwege kosten toch zal kiezen voor een andere vorm van opvang. Voor de betrouwbaarheid gaan we uit van een percentage tussen de 8% en 12% (immers huidige 'geen gebruik' is 13%).

Hieronder een aantal mogelijke scenario's die zijn gepresenteerd en besproken tijdens de oordeelsvormende raadsvergadering op 21 april j.l. om te komen tot keuzes voor toekomstig beleid. De afzonderlijke scenario's schetsen vanuit telkens een andere invalshoek heel scherp de te maken keuzes.

Zoals ook al eerder is weergegeven bij paragrafen 'achtergrond', 'ontwikkelingen en knelpunten' sluiten de scenario's aan bij de bestuurlijke doelstellingen:

- keuzevrijheid voor ouders
- thuis nabij
- spelen voorop
- samenwerking met de basisscholen
- samenwerking binnen decentralisatie jeugdzorg
- IKC gedachte

Scenario 1: Mooi resultaat, doorgaan op deze weg!

8% tot 12% 'geen gebruik' is een mooi resultaat. Op basis van huidige financieringsstructuur en voorlichting is dit het maximaal haalbare. De komende jaren monitoren we dat het niet achteruit gaat.

Argumenten hierbij kunnen zijn:

- De risicokinderen krijgen een indicatie en dus voorschoolse educatie.
- De ouders die geen recht op kinderopvangtoeslag hebben kunnen gebruik maken van een gemeentelijke subsidieplaats.
- Ouders maken bewust een keuze voor kleinschalige en andere opvang zoals gastouderopvang, het kostenaspect en flexibiliteit speelt.
- Je haalt nooit 100% bereik, het blijft eigen en vrije keuze van ouders.
- Het is een keuze van de overheid om voorschoolse educatie niet verplicht te stellen (daar zijn wel discussies over, maar het blijft een keuzevrijheid).

De kosten van dit scenario zullen gelijk zijn aan de huidige kosten (ongeveer € 105.000,-). De oorspronkelijk verwachte afname naar € 75.000,- zal niet gerealiseerd worden.

Scenario 2: Mooi resultaat, meer bereik door de meerwaarde te promoten!

Geen aanpassing op het beleid doen maar nog meer investeren in voorlichting, bewustwording en flexibel aanbod. Een groep ouders kan de kosten hoog vinden maar wellicht het belang van voorschoolse educatie onvoldoende op het netvlies hebben. De

combinatie van gastouderopvang en peuterprogramma meer promoten en uitleg geven over de manier van gebruik van kinderopvangtoeslag.

Argumenten hierbij kunnen zijn:

- We doen heel veel aan bewustwording maar hebben nog niet alles uit de kast gehaald. Probeer vanuit een frisse blik een 'voorlichtingsprogramma' te ontwikkelen.
- Uit het onderzoek blijkt meer behoefte aan flexibiliteit te zijn. Wellicht een discussie met huidige aanbieders hoe dit te bereiken?
- De kleinschaligheid van een peuterspeelzaal in de oude vorm is vervallen en daarmee zijn er een aantal ouders die bewust kiezen voor andere vorm of gastouderopvang of in een andere kern buiten de gemeente Eersel. De drempel is verhoogd?

De kosten van dit scenario zullen iets hoger liggen dan de kosten van scenario 1, omdat er een lichte toename zal kunnen optreden van het aantal gemeentelijke subsidieplaatsen.

Scenario 3: Mooi resultaat, maar VVE indicatie onder de loep nemen om zeker te zijn dat alle risico kinderen worden bereikt.

Hebben we binnen niet gebruik wel alle risico kinderen goed in beeld? Dit vraagstuk komt naar voren uit de analyse en gesprekken. Hebben we de ouders die geen VVE indicatie willen voldoende in beeld? Het is goed om dit opnieuw onder de loep te nemen. Zitten er onder niet gebruikers een groep die eventueel een risicogroep is? Moeten we de voorwaarden verruimen?

1. De VVE indicatie voorwaarden bekijken met Zuidzorg om zeker te zijn dat alle 'risico' kinderen worden bereikt of constateren dat er meer bereik mogelijk is.

Argumenten hierbij kunnen zijn:

- Zeker weten dat binnen de groep 'niet gebruikers' geen risicokinderen vallen

De kosten van dit scenario zijn lastig uit te drukken, omdat niet duidelijk is wat uit het onderzoek naar de VVE-indicaties naar voren zal komen. Als uit het onderzoek blijkt dat niet alle kinderen bereikt worden en de VVE-indicaties verruimd moeten worden, dan zullen de kosten voor de gemeente iets toenemen. Vanuit de gesprekken met Zuidzorg en de basisscholen verwachten we niet een grote toename.

Scenario 4: Bereik kan beter, financieel aantrekkelijker maken en keuzevrijheid bieden!

Kiezen voor een financiële stimulans om het niet gebruik te verlagen en meer keuzemogelijkheden te bieden.

1. Uitwerken regeling 'schrijnende gevallen' voor ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag, maar waarvoor de kosten veel te hoog zijn. Bijvoorbeeld ouders die minder dan 8 uur per week werken krijgen niet voldoende kinderopvangtoeslag voor 2 dagdelen (11 uur). Een mogelijkheid is om de voorwaarden voor een gemeentelijke subsidieplek te verruimen zodat deze groep daar gebruik van kan maken.
2. Het peuterprogramma (gemeentelijke subsidieplaats) aanbieden op alle kinderopvanglocaties (organisaties) die voldoen aan de gestelde voorwaarden.
3. Het plaatsen van VVE indicatie kinderen op alle kinderopvangvoorzieningen

Argumenten hierbij kunnen zijn:

- Men wil graag eigen keuze maken voor een kinderopvanglocatie

De kosten van dit scenario zullen hoger liggen dan bij de andere scenario's. Dit wordt met name veroorzaakt doordat ook gemeentelijke subsidieplaatsen verstrekt worden aan ouders die recht hebben op kinderopvangtoeslag (punt 1). Het verstrekken van gemeentelijke subsidieplaatsen en VVE-plaatsen aan andere aanbieders zal tot een lichte toename van de kosten kunnen leiden (ouders die nu geen gebruik maken van een kinderopvangvoorziening gaan gebruik maken van een gemeentelijke subsidieplaats).

Scenario 5: Verder uit te werken scenario

Kijkend naar de bovenstaande scenario's die alle vier een andere invalshoek hebben en gelet op de bestuurlijke doelstellingen, stelt het college voor het volgende scenario verder uit te werken en te onderzoeken.

In dit scenario wordt gekozen voor:

1. 'Slimme' positionering van voorschoolse educatie
2. Een onderzoek naar het bereik van alle risicokinderen
3. Een regeling voor 'schrijnende' gevallen
4. Het peuterprogramma (gemeentelijke subsidieplaats) aanbieden op alle kinderopvanglocaties (organisaties) die voldoen aan de gestelde voorwaarden
5. Onderzoeken of deelname aan een pilot met betrekking tot intensiveren van de inhoudelijke samenwerking gericht op ontwikkeling IKC mogelijk is.

10. Aanbevelingen

Tijdens de oordeelvormende raadsvergadering van 21 april 2015 is er een inhoudelijke discussie gevoerd over de voorlopige conclusies en de voorgestelde denkrichting. Aan bod kwam uiteraard het bereik na de harmonisatie in Eersel met daarbij de vraag of dit hoger dan wel lager lag dan het landelijk gemiddelde. Daarbij is aangegeven dat dit bereik hoog is en in de grote steden het bereik zeker lager is te weten 60% - 70% bereik.

De opmerking is gemaakt dat doelgroepkinderen niet altijd uit risicogezinnen komen. Ook zijn er vragen gesteld en is er een discussie gevoerd over de indicatiestelling, het proces, het instrument, de voorwaarden en het contact met de andere beleidsvelden zoals Jeugdzorg.

Op de vraag over de financiering bij een VVE indicatie bij ouders die draagkrachtig zijn, is aangegeven dat dit een beleidskeuze is geweest. Er zijn gemeenten die het eerste en tweede dagdeel door de ouders laten betalen die in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag en een beperkte ouderbijdrage vragen voor het derde en vierde dagdeel.

Over de inspanningen van de gemeente bij het meer bekendheid geven aan het belang voor voorschoolse educatie wordt duidelijk meegegeven dat de aanbieders zelf ook een rol moeten vervullen hierin. Dat zal ook een aandachtspunt zijn bij de uitwerking.

Ten aanzien van de regeling schrijnende gevallen wordt opgemerkt dat er rekening moet worden gehouden met de stimulans voor werkzoekenden om meer uren te willen werken.

Een meerderheid van de fracties heeft aangegeven een voorkeur te hebben voor scenario 5 (zie hoofdstuk 9), dit scenario wordt in grote lijnen uitgewerkt met onder andere een inschatting van de kosten en een juridische toets op de aanbesteding van gemeentelijke subsidieplaatsen.

In deze paragraaf doen wij aanbevelingen rondom dit scenario en algemene aanbevelingen.

10.1 Uitwerking scenario 5

In dit scenario wordt gekozen voor:

1. 'Slimme' positionering van voorschoolse educatie
2. Een onderzoek naar het bereik van alle risicokinderen
3. Een regeling voor 'schrijnende' gevallen
4. Het bieden van keuzevrijheid (Peuterprogramma en VVE plaatsen bij alle kinderopvangorganisaties)
5. Onderzoeken of deelname aan een pilot met betrekking tot intensiveren van de inhoudelijke samenwerking gericht op ontwikkeling IKC mogelijk is.

Ad. 1 'Slimme' positionering en bewustwording van het nut van voorschoolse educatie

Een groep ouders kan de kosten hoog vinden maar wellicht het belang van voorschoolse educatie onvoldoende op het netvlies hebben. Ook zijn de mogelijkheden rondom de combinatie (en financiering) van gastouderopvang en peuterprogramma wellicht onvoldoende bekend. De kleinschaligheid van een peuterspeelzaal in de oude vorm is vervallen. Daarmee zijn er een aantal ouders die op zoek naar die kleinschaligheid (bewust) kiezen voor andere vorm van kinderopvang of gastouderopvang of in een andere kern buiten de gemeente Eersel zonder echt bekend te zijn met bijvoorbeeld het huidige peuterprogramma (drempel kinderdagopvang t.a.v. oude peuterspeelzaal).

Aanbeveling

Probeer vanuit een frisse blik een 'voorlichtingsprogramma' te ontwikkelen gericht op bewustwording, in kaart brengen van de mogelijkheden en gebruik van kinderopvangtoeslag. Met voorlichting doelen we niet op meer folders maar het laten 'voelen' en 'laten zien'. Dit is ook een taak van de aanbieders maar in samenspraak met de scholen en de gemeente kan deze aanpak worden verbeterd.

- Brainstormsessie met alle belanghebbende partijen incl. ouders
- Concreet plan van aanpak

Consequenties & financiën

Er wordt een lichte toename verwacht van het gebruik van voorschoolse educatie (zowel van ouders met gemeentelijke subsidie als van ouders die recht hebben op kinderopvangtoeslag). Het opstellen van een plan van aanpak vindt plaats binnen de huidige ambtelijke capaciteit.

Ad. 2. Een onderzoek naar het bereik van alle risicokinderen en de voorwaarden

De keuze voor een vorm van voorschoolse educatie is voor iedereen een andere en een eigen afweging. We zien dat het niet gebruik nu op 13% zit. Dat heeft allerlei redenen, soms is het een bewuste keuze en soms door onder andere het kostenaspect ingegeven. Dat betekent wel dat we willen onderzoeken of we binnen de groep niet gebruik alle risico kinderen goed in beeld hebben. Maar ook van belang is om te kijken of onze huidige VVE voorwaarden nog wel volstaan en wij anno 2015 andere afwegingen maken en bijvoorbeeld wellicht een keuze willen maken om ook alle NT2 kinderen te indiceren of anderszins.

De volgende vragen komen naar voren door de gevoerde gesprekken met de verschillende instanties:

- Zien wij alle risico-kinderen?
- Volstaat het huidige indiceringsinstrument? Een tussentijdse evaluatie met Zuidzorg en Nummereen bevestigt dit, maar er zijn signalen van de GGD en een school die we willen toetsen.
- Hebben we de ouders die geen VVE indicatie willen voldoende in beeld?
- Zijn de voorwaarden 'ruim' genoeg? Uit het gesprek met Zuidzorg en Nummereen blijkt dat het indiceringsinstrument van Zuidzorg voldoet en dat alle 'risico-kinderen' in beeld zijn en plek hebben/krijgen.

Aanbeveling

We stellen voor om een tweeledig onderzoek te doen naar de volgende aspecten van de VVE-indicering. Onderzoek of

- 1) alle risico-kinderen in beeld zijn, het huidige indiceringsinstrument en de procedure voldoen en de opvolging van indicatie-kinderen volstaat
- 2) we nog steeds achter de huidige VVE-voorwaarden staan of dat we deze willen 'verruimen'

We stellen voor om een discussie met scholen, GGD Inspecteur en andere instanties rondom Jeugdzorg te voeren en e.a.a. regionaal/landelijk te toetsen.

Consequenties & financiën

Het betreft een (ambtelijk) onderzoek en dit brengt vooralsnog geen kosten met zich mee.

Ad. 3 Een regeling voor 'schrijnende' gevallen

Kosten worden heel vaak als argument genoemd om niet te kiezen voor een vorm van voorschoolse educatie. Dit is een reden om eventuele schrijnende gevallen te willen ondervangen. Als beide ouders werken, komen ze in aanmerking voor kinderopvangtoeslag en kunnen ze geen gebruik maken van een gemeentelijke subsidieplaats voor het peuterprogramma. De hoogte van de kinderopvangtoeslag is afhankelijk van het aantal uren dat de minst werkende ouder werkt (140% hiervan). Als de minst werkende ouder weinig uren werkt is de toeslag erg laag en zijn de kosten van het peuterprogramma relatief hoog. Dit geldt voor bijvoorbeeld ouders die minder dan 8 uur per week werken. Zij krijgen niet voldoende kinderopvangtoeslag voor 2 dagdelen (11 uur).

Aanbeveling

We stellen voor een regeling 'schrijnende gevallen' voor ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag, maar waarvoor de kosten te hoog zijn in verband met beperkte kinderopvangtoeslag. We stellen voor de voorwaarden voor een gemeentelijke subsidieplek te verruimen zodat deze groep daar gebruik van kan maken.

Consequenties & financiën

De gemeentelijke subsidieplaatsen zullen licht toenemen. De schatting is dat het om ongeveer 5 kinderen per jaar gaat en dat betekent een toename van ongeveer € 8.500 (kosten per kind € 1.700).

Ad. 4 Het bieden van keuzevrijheid (peuterprogramma en VVE plaatsen bij alle kinderopvangorganisaties)

De gemeente koopt voor kinderen met een VVE-indicatie 2 plaatsen in (vier dagdelen). Vanuit de harmonisatie is destijds ingekocht op basis van dagdelen van 4 uur. Deze dagdeelbekostiging was destijds in Nederland gangbaar. Alle aanbieders boden dit op deze manier aan ook vanuit de gedachte de arbeidsparticipatie te stimuleren. Echter in de praktijk blijkt dat ouders van het peuterprogramma alleen gebruik maken van de 5,5 uur die voor het peuterprogramma staat. Dit maakt dat het uurtarief van € 10,00 (in 2010: € 9,00) in de ogen van ouders erg hoog is. Zij nemen immers geen hele dagdelen af, maar 5,5 uur per week waardoor het uurtarief hoger ligt dan voor de dagopvang en er dus een groter 'gat' ontstaat tussen maximale vergoeding kinderopvangtoeslag van € 6,84. De laatste jaren is de ontwikkeling gaande dat dit meer op maat aangeboden wordt en het daadwerkelijk gebruik van uren conform het dagopvang tarief worden berekend.

Inmiddels zijn er twee nieuwe aanbieders in Eersel (Kidsworld) en in Knegsel (Kiboekoe) die in aanmerking kunnen en willen komen. Daarvoor moeten ze wel aan de gestelde voorwaarden voldoen. Ouders krijgen daardoor meer keuzevrijheid. Als kinderen bij een voorziening starten en daarna een VVE indicatie krijgen is het bijvoorbeeld niet wenselijk om over te stappen naar een andere locatie of andere kern.

Vanuit de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en afdeling Inkoop van de gemeente Eersel is aangegeven dat er een aanbestedingsplicht geldt als er sprake is van een overheidsopdracht. En dat is het geval. Het aangaan van een overeenkomst met één partij kan op basis van de huidige wet en regelgeving niet zondermeer. Een overheidsopdracht is immers aanbestedingsplichtig. De marktsituatie is sinds 2010 veranderd, er zijn nu meerdere partijen op de markt, en zelfs twee binnen de gemeente, die het peuterprogramma willen en kunnen aanbieden. Daarbij adviseert de VNG vanuit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur meerdere partijen de gelegenheid te geven het peuterprogramma aan te bieden. Een ander belangrijk argument is ook dat in het inkoopbeleid van de gemeente Eersel het uitgangspunt transparantie en openheid is opgenomen.

Aanbeveling

Kiezen voor het bieden van meer keuzevrijheid.

1. Het peuterprogramma (gemeentelijke subsidieplaatsen) aanbieden op alle kinderopvangvoorzieningen in de kernen
2. Het plaatsen van VVE indicatie kinderen op alle kinderopvangvoorzieningen

Voorwaarden daarbij zijn:

- dat in elke kern een voorziening is
- dat de voorziening moet voldoen aan de gestelde voorwaarden
- onderzoek of bekostiging (uurprijs) aansluit bij de huidige landelijke ontwikkelingen

Consequenties & financiën

Een toename van het totale gebruik van voorschoolse educatie. Het verstrekken van gemeentelijke subsidieplaatsen en VVE-plaatsen aan andere aanbieders kan tot een lichte toename van de kosten kunnen leiden (ouders die nu geen gebruik maken van een kinderopvangvoorziening gaan gebruik maken van een gemeentelijke subsidieplaats).

De gemeentelijke subsidieplaatsen zullen licht toenemen. De schatting is dat het om ongeveer 5 tot 8 kinderen per jaar gaat en dat betekent een toename van ongeveer € 8.500 – € 13.600 (kosten per kind € 1.700).

Ad 5. Onderzoeken of deelname aan een pilot met betrekking tot intensiveren van de inhoudelijke samenwerking gericht op ontwikkeling IKC mogelijk is.

Op dit moment worden gesprekken gevoerd met een organisatie die veel deskundigheid heeft op het gebied van integrale kindcentra. Deze organisatie is op zoek naar gemeenten die een pilot willen doen. De gemeente Eersel zou daarvoor in aanmerking komen gezien de omvang van de gemeente en de 5 kleine kernen. De exacte invulling van de pilot is nog onderwerp van gesprek.

10.2 Extra aanbevelingen

1. Samenwerking agenderen op LEA overleg
De scholen hebben een aantal verbeterpunten aangegeven rondom de inhoud en manier van samenwerken met de voorschoolse voorzieningen. Ze willen bijvoorbeeld de overleggen graag structureel en planmatiger en de betrokkenheid van alle aanbieders. Daarnaast onder andere meer uniformiteit bij het gebruik van overdrachtsformulieren.
2. Financiering VVE 3^e en 4^e dagdeel
In de huidige regeling geldt dat bij een indicatie van 4 VVE dagdelen een eigen bijdrage wordt gevraagd van 127 euro. Alle vier de dagdelen zijn voor kosten van de gemeente.

Het voorstel is om indien van toepassing de eerste twee dagdelen onder kinderopvangtoeslag te laten vallen als ouders daar recht op hebben. Voor het 3^e en 4^e dagdeel blijft de huidige regeling van verlaagde eigen bijdrage gelden.

Het gaat om ongeveer 11 VVE kinderen per jaar waarvan een aantal ouders (inschatting is minder dan de helft) wellicht recht hebben op kinderopvangtoeslag en daar dan ook gebruik van moeten maken. De gemeentelijke kosten zullen licht dalen.

11. Financiële consequenties in beeld

In de huidige begroting is vanaf 2017 structureel een bedrag van € 75.000,- opgenomen. De huidige situatie is dat het peuterprogramma jaarlijks € 105.000,- kost. Bij voortzetting van het huidige beleid blijven de jaarlijkse kosten € 105.000. Voorgesteld wordt daarom vanaf 2017 structureel € 105.000,- in de begroting te ramen en wordt voorgesteld de onderstaande financiële consequenties taakstellend binnen de begroting van € 105.000 te financieren. Bij een afwijking hiervan zal via de reguliere weg de raad geïnformeerd worden.

De keuzes vanuit het voorgestelde scenario 5 hebben naar inschatting de onderstaande financiële consequenties. Wanneer voor de onderdelen van scenario 5 gekozen wordt zullen de kosten dus toe gaan nemen, maar zoals aangegeven binnen de bijgestelde begroting van € 105.000 blijven. Hierbij een overzicht:

Aspecten scenario 5 & aanbevelingen	Consequenties
1. Slimme positionering en bewustwording	- Toename gemeentelijke subsidieplaatsen onbekend - Het opstellen van een plan van aanpak vindt plaats binnen de ambtelijke capaciteit
2. Onderzoek naar het bereik van alle risicokinderen en de voorwaarden	- Betreft een (ambtelijk) onderzoek en brengt geen kosten met zich mee
3. Regeling schrijnende gevallen	Toename gemeentelijke subsidieplaatsen € 8.500
4. Het bieden van keuzevrijheid	Toename gemeentelijke subsidieplaatsen € 8.500 – € 13.600
5. Onderzoeken deelname pilot IKC	
Extra aanbeveling: Financiering VVE 3 ^e en 4 ^e dagdeel	Lichte daling gemeentelijke kosten

Bovenstaande bedragen zijn schattingen omdat niet duidelijk vast te stellen is van te voren wat het effect van de voorgestelde maatregelen zullen zijn.

Bijlage 1: Financiën

In deze bijlage wordt een deel van de financiële paragraaf uit de oorspronkelijke notitie 'Hervorming voorschoolse voorzieningen', weergegeven. Dit als achtergrondinformatie om inzichtelijk te maken hoe de oorspronkelijke kosten berekend zijn.

Bij de hervorming van de voorschoolse voorzieningen zijn om de uiteindelijke kosten van het peuterprogramma op basis van de voorgaande uitgangspunten indicatief te berekenen, de volgende aannames gedaan:

1. Tweederde van de kinderen heeft recht op kinderopvangtoeslag waardoor een derde gebruik kan maken van de gemeentelijk gesubsidieerde VVE kinderopvangplaatsen.
2. Ouders betalen gemiddeld een eigen bijdrage van € 519,- per jaar (= gemiddelde eigen bijdrage gemeente Veldhoven).
3. Circa zes kinderen per jaar ontvangen een indicatie voor twee extra dagdelen VVE. Voor de doelgroepkinderen wordt de eigen bijdrage verlaagd naar de laagste ouderbijdrage onder de Wet kinderopvang. VNG adviseert om dit bedrag vast te stellen op € 105,-. In de berekening gaan wij uit van een eigen bijdrage van € 100,-.

Tabel: Aantal groepen in 2010 en bijbehorende kosten

	Aantal groepen	Kosten
Eersel	3,5	€ 97.020
Vessem	1,5	€ 41.580
Knegsel	1	€ 27.720
Wintelre	2	€ 55.440
Duizel	1,5	€ 41.580
Steensel	0,5	€ 13.860
Subtotaal	10	€ 277.200
Eigen bijdragen		- € 69.027
Verlaging eigen bijdrage voor VVE indicaties		+ € 2.514
Totale kosten voor de gemeente Eersel		€ 210.687

Tabel 2: Kosten peuterprogramma

Toelichting tabel:

- Kosten hele groep: € 9,00 (per uur) x 5,5 (uur per week) x 40 (weken) x 14 (peuters) = € 27.720,00
- Kosten halve groep: € 9,00 (per uur) x 5,5 (uur per week) x 40 (weken) x 7 (peuters) = € 13.860,00
- Eigen bijdragen, uitgaande van het huidige aantal peuters (133): € 519 x 133 = € 69.027,00
- Kosten verlaging eigen bijdrage voor VVE indicaties: € 519 (gemiddelde eigen bijdrage) - € 100 (aangepaste eigen bijdrage) = € 419. Uitgegaan van 6 peuters met indicatie per jaar.

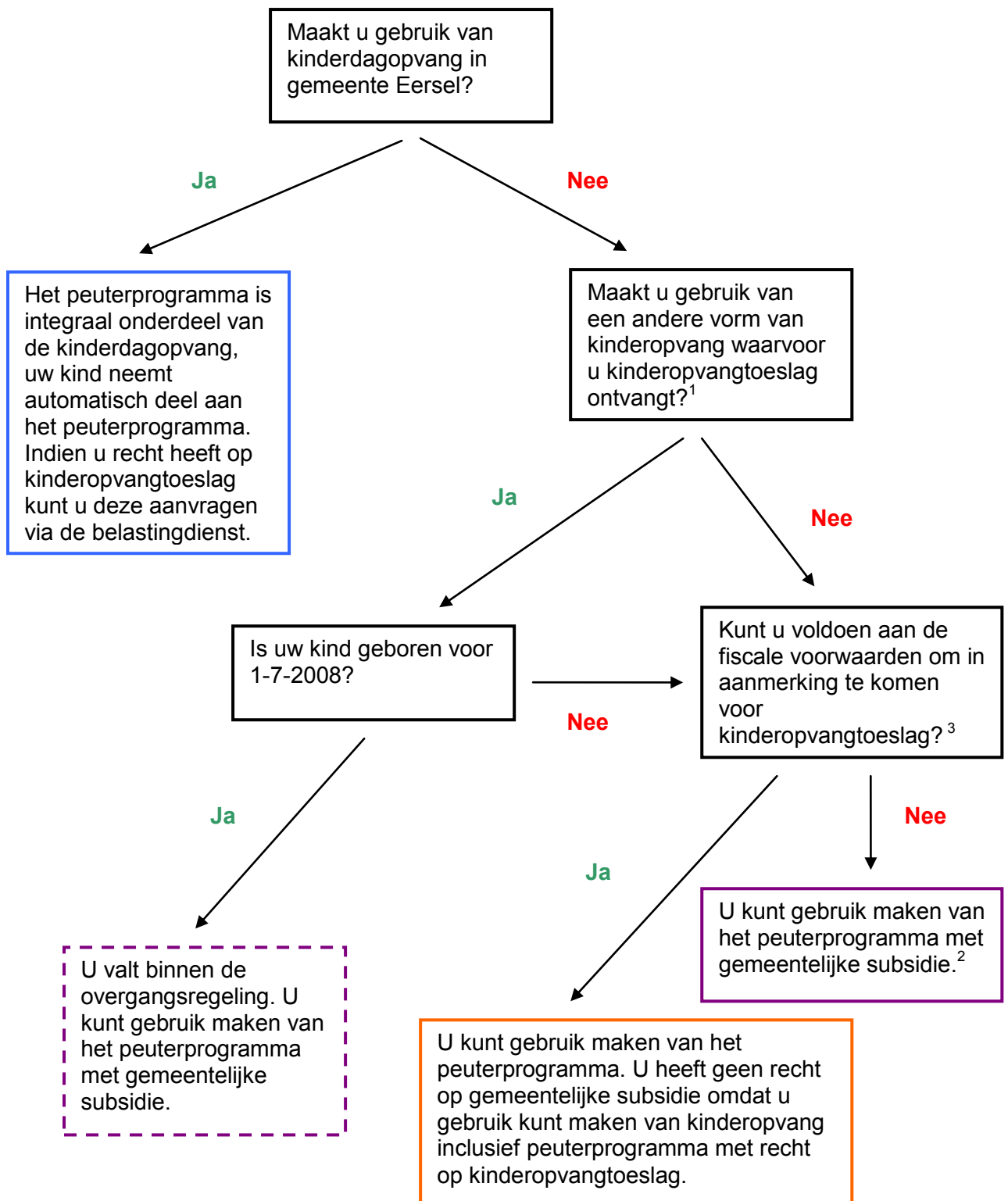
In de volgende tabel worden de berekeningen doorgetrokken naar de jaren 2011 t/m 2014. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat uiteindelijk 1/3 van de kinderen gebruik maakt van het gemeentelijk gesubsidieerde peuterprogramma. In 2011 hebben nog alle kinderen de mogelijkheid het gemeentelijk gesubsidieerde product af te nemen. In praktijk zullen niet alle peuters hiervan gebruik maken dus naar verwachting zijn de daadwerkelijke kosten lager dan berekend in onderstaande tabel. Tot met 2013 zijn er nog peuters die gebruik maken van de overgangsregeling, vanaf 2014 niet meer.

	2011	2012	2013	2014 e.v.
Percentage	100%	77%	55%	33%
Subsidie	€ 210.687	€ 162.807	€ 117.009	€ 71.211

Tabel: Raming kosten 2011 t/m 2014

Doordat de nieuwe structuur gefaseerd wordt ingevoerd is de schatting van de kosten voor het peuterprogramma erg onzeker in de eerste jaren. Pas nadat in alle kernen de eindsituatie bekend is kan er een betrouwbare begroting worden opgesteld. De hiervoor genoemde berekening is dus pas over enkele jaren volledig van toepassing.

Bijlage 2: Stroomschema



Enquête voorschoolse educatie	
Datum:	Woonplaats:
Mijn kind is: ☐ tussen de 0 en 2,5 jaar oud	
Het kan voorkomen dat u meerdere kinderen heeft tussen de 2,5 en 5 jaar. U kunt dan gewoon voor 1 kind de enquête invullen.	

1. Maakt u voor uw kind gebruik van een kinderopvangvoorziening?

0 Nee, -> ga dan naar vraag 2

Ja*, ik maak gebruik van:

0 kinderdagverblijf

0 gastouderopvang (gastouder is wel/geen familie*)

0 andere opvangmogelijkheid, nl:.....

* Meerdere antwoorden mogelijk, doorhalen wat niet van toepassing is

Op locatie:

0 Eersel, naam locatie:

0 Duizel

0 Knegsel, naam locatie:

0 Steensel

0 Vessem

0 Wintelre

0 Anders, plaats locatie

0 Per week uren dagdelen

2. Overweegt u om uw kind aan te melden voor een peuterprogramma?

Ja/nee*, omdat

.....

.....

.....

.....

* doorhalen wat niet van toepassing is

3. Vindt u het belangrijk dat uw kind in het eigen dorp terecht kan voor kinderopvang/peuterprogramma*?

Ja/nee*, omdat

.....

.....

.....

.....

* doorhalen wat niet van toepassing is

4. Wat zijn belangrijke aspecten bij de keuze voor u? Meerdere antwoorden mogelijk.

0 Vanwege de kwaliteit, toelichting

.....

.....

.....

0 Op basis van het kostenaspect, toelichting

.....

.....

.....

0 Op basis van de locatie, toelichting

.....

.....

.....

0 Aandacht van doorgaande ontwikkeling**, toelichting

.....

.....

.....

0 Andere reden, toelichting

.....

.....

.....

*Meerdere antwoorden mogelijk

** Landelijk en ook gemeentelijk is er momenteel veel aandacht voor doorgaande ontwikkeling van kinderen. Het streven is dat alle onderwijs- en jeugdorganisaties meer samenwerken om de beste condities voor ontwikkeling van kinderen te bieden. U kunt denken aan voorschoolse educatie die in samenwerking met de basisschool wordt vormgegeven, expertise en materialen kunnen worden uitgewisseld, gezamenlijke activiteiten en ook bijvoorbeeld een 'warme' overdracht naar de basisschool.

Kunt u hieronder aangeven hoe belangrijk u deze criteria vindt. 1 is onbelangrijk en 5 is heel belangrijk.

	Cijfer	Reden
Algemene kwaliteit		
Kosten		
Locatie		
Doorgaande ontwikkeling		
.....		

5. Heeft u nog overige opmerkingen?

.....

.....

.....

.....

6. Indien u graag gebeld wilt worden om uw opmerkingen mondeling toe te lichten, dan kan dat! Wij willen u er wel op wijzen dat de vragenlijst dan niet meer anoniem is.

0 Ja, ik wil graag nog gebeld worden om mijn opmerkingen toe te lichten:

Naam:

Telefoonnummer:

Wij verzoeken u dit formulier middels bijgevoegde envelop te retourneren.

Bijlage 4: Enquête 2,5 tot en met 5 jarigen

Enquête voorschoolse educatie	
Datum:	Woonplaats:
Mijn kind is: ☐ tussen de 2,5 en 4 jaar oud ☐ tussen de 4 en 5 jaar oud	
<i>Het kan voorkomen dat u meerdere kinderen heeft tussen de 2,5 en 5 jaar. U kunt dan gewoon voor 1 kind de enquête invullen.</i>	

3. Maakt(e) u voor uw kind gebruik van een kinderopvangvoorziening?

0 Nee, -> ga dan naar vraag 2

Ja*, ik maak(te) gebruik van:

- 0 kinderdagverblijf
0 peuterprogramma
0 gastouderopvang (gastouder is wel/geen familie*)
0 andere opvangmogelijkheid, nl:.....

* Meerdere antwoorden mogelijk, doorhalen wat niet van toepassing is

Op locatie:

- 0 Eersel, naam locatie:
0 Duizel
0 Knegsel, naam locatie:
0 Steensel
0 Vessem
0 Wintelre
0 Anders, plaats locatie

0 Per week uren dagdelen

4. Waarom gaat/ging uw kind niet naar een kinderopvangvoorziening*?

- 0 Geen behoefte, toelichting
.....
.....
.....

0 Vanwege de kosten, toelichting

.....
.....
.....

0 Andere reden, toelichting

.....
.....
.....

*Meerdere antwoorden mogelijk

Ga verder vanaf vraag 8

5. Waarom gaat/ging uw kind naar de vorm van opvang die u hierboven aangegeven heeft*?

0 Vanwege de kwaliteit, toelichting

.....
.....
.....

1 Op basis van het kostenaspect, toelichting

.....
.....
.....

0 Op basis van de locatie, toelichting

.....
.....
.....

0 Aandacht van doorgaande ontwikkeling**, toelichting

.....
.....
.....

0 Andere reden, toelichting

.....

.....

.....

*Meerdere antwoorden mogelijk

** Landelijk en ook gemeentelijk is er momenteel veel aandacht voor doorgaande ontwikkeling van kinderen. Het streven is dat alle onderwijs- en jeugdorganisaties meer samenwerken om de beste condities voor ontwikkeling van kinderen te bieden. U kunt denken aan voorschoolse educatie die in samenwerking met de basisschool wordt vormgegeven, expertise en materialen kunnen worden uitgewisseld, gezamenlijke activiteiten en ook bijvoorbeeld een 'warme' overdracht naar de basisschool.

Kunt u hieronder aangeven hoe belangrijk u deze criteria vindt. 1 is onbelangrijk en 5 is heel belangrijk.

	Cijfer	Reden
Algemene kwaliteit		
Kosten		
Locatie		
Doorgaande ontwikkeling		
.....		

6. Is er in de afgelopen tijd iets veranderd in de vorm van kinderopvang? Bent u bijvoorbeeld gestopt met de opvang, veranderd van voorziening of naar een andere kern overgestapt? En wat is de reden van deze verandering?

.....

.....

.....

5. Vindt/Vond u het belangrijk dat uw kind in het eigen dorp terecht kan/kon voor kinderdagopvang/peuterprogramma*?

Ja/nee*, omdat

.....

.....

.....

.....

* doorhalen wat niet van toepassing is

6. Bent/Was u tevreden over het kinderdagverblijf/peuterprogramma/gastouderopvang?

Ja/nee*, mijn cijfer (tussen 1 tot 10), omdat

.....

.....

.....

.....

* doorhalen wat niet van toepassing is

7. Hieronder staan een aantal aspecten waarmee de kwaliteit van de opvang beoordeeld kan worden.

	Kruis aan wat van toepassing is: 1= goed 2 = voldoende 3 = onvoldoende			
	1	2	3	Graag toelichting
1. Verzorging en aandacht kind Denk daarbij aan: dagritme (eten, slapen), omgang met kind, lichamelijke verzorging.				
2. Contact ouders/pedagogisch medewerker Denk daarbij aan contact tussen ouder/kind en pm-er bij komen en gaan, de overdracht en respectvolle omgang.				
3. Ouderparticipatie Denk daarbij aan informatie over activiteiten, ideeën die voor thuis worden door pm-er. gecommuniceerd (introductiebrief thema), stimuleren deelname ouders deel aan ouderbijeenkomsten, workshops, uitstapjes.				
4. Communicatie over welbevinden kind Denk daarbij aan signalering en bespreking ontwikkeling kind, betrekken van ouders bij ontwikkelingsachterstand.				
5. Geboden activiteiten Denk daarbij aan foto's van kind/ familie op groep, of het dagprogramma bekend is, er hangt een weekplanning, zijn er verschillende activiteiten, krijgt u werkjes mee naar huis, de relatie tussen activiteiten en thema is duidelijk?				
6. Spelmateriaal Denk daarbij aan of er voldoende spelmateriaal aanwezig is passend bij de ontwikkeling van het kind.				
7. Buitenruimte Denk daarbij aan veiligheid buitenruimte, veiligheid rondom het gebouw, inrichting buitenruimte.				
8. Binnenruimte Denk daarbij aan veiligheid binnenruimte, inrichting binnenruimte.				
9. Organisatie Denk daarbij aan prijs/ kwaliteit, administratie en betalingen, telefonische bereikbaarheid locatie, telefonische bereikbaarheid kantoor, digitale nieuwsbrief.				

8. Welke verbeterpunten heeft u voor het kinderdagverblijf/het peuterprogramma/
gastouderopvang?

Kinderdagverblijf:

.....

.....

.....

.....

Peuterprogramma:

.....

.....

.....

.....

Gastouderopvang

.....

.....

.....

.....

9. Heeft u nog overige opmerkingen over bijvoorbeeld de kwaliteit, de openingstijden, de
kosten, etcetera?

.....

.....

.....

.....

10. Indien u graag gebeld wilt worden om uw opmerkingen mondeling toe te lichten, dan kan dat!
Wij willen u er wel op wijzen dat de vragenlijst dan niet meer anoniem is.

0 Ja, ik wil graag nog gebeld worden om mijn opmerkingen toe te lichten:

Naam:

Telefoonnummer:

Wij verzoeken u dit formulier middels bijgevoegde envelop te retourneren.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Bijlage 5: Startnotitie

1. Aanleiding

In 2009 heeft in de gemeente Eersel een hervorming van de voorschoolse voorzieningen plaatsgevonden. Bij het nemen van dit besluit tot hervorming heeft de raad besloten in 2011 een tussenevaluatie uit te willen voeren. Bij het bespreken van de resultaten van deze tussentijdse evaluatie in de raad is afgesproken in 2013 opnieuw te evalueren. De tussentijdse evaluatie heeft eerder niet plaatsgevonden in verband met onder andere het opstellen van het 'Preventie en Handhavingsplan Alcohol'.

Om ervoor te zorgen dat de onderzoeksvraag van de evaluatie en de uitwerking hiervan aansluiten bij de vragen van de raad wordt een plan van aanpak in de vorm van deze startnotitie aan u voorgelegd.

2. Achtergrond

Diverse landelijke, maatschappelijke en lokale ontwikkelingen waren in 2009 aanleiding om te komen tot een hervorming van de voorschoolse voorzieningen. Doel van de hervorming was harmonisering van de kinderopvang en peuterspeelzalen. Alle kinderen ontvangen voor ze naar school gaan gezamenlijk een vorm van voorschoolse educatie.

Tot 2009 was er in elke kern van de gemeente Eersel een peuterspeelzaal die viel onder de Stichting Peuterspeelzalen Eersel. Deze stichting werd gesubsidieerd door de gemeente Eersel en de ouders betaalden een eigen bijdrage per kind. Ook was het binnen de gemeente mogelijk om gebruik te maken van kinderopvang. Deze vorm van opvang kwam voor eigen rekening van de ouders, zij konden hiervoor een toeslag aanvragen.

In het algemeen kan gesteld worden dat het peuterspeelzaalwerk als doel had kinderen samen te laten spelen en voor te bereiden op de basisschool. Van de kinderopvang werd gebruik gemaakt door ouders die werkten en een vorm van opvang zochten voor hun kind. Met name in de kleine kernen van Eersel was het aantal kinderen niet groot genoeg om beide voorzieningen afzonderlijk te laten voortbestaan.

De gemeente Eersel heeft uitgesproken belang te hechten aan voorzieningen waarbij aan alle kinderen een doorgaande lijn van (voorschoolse) educatie wordt geboden, gekoppeld aan de basisschool. In het Welzijnsprestatieplan gemeente Eersel 2008-2011 is voor het eerst gemeentelijk beleid ten aanzien van brede scholen vastgelegd. Aangegeven is: 'De gemeente wil voorwaarden bieden zodat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot gezonde, evenwichtige, verantwoordelijke en sociale volwassenen. We kiezen voor een Brede School als een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg voor kinderen en ouders. Een dergelijke structuur met een doorlopend aanbod aan onderwijs, opvang, overblijf, sport, welzijns- en culturele activiteiten draagt bij aan de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen en biedt oplossingen voor ouders om arbeid en zorg voor kinderen te combineren.' Verder beschrijft het Integraal

Huisvestingsplan Onderwijs Gemeente Eersel 2010-2014: 'Samenwerking met andere maatschappelijke instellingen op het gebied van cultuur, sport, welzijn, kinderopvang (inclusief de harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang) waardoor het mogelijk wordt gemaakt om de voorzieningen voor 0-12 jarigen, waaronder peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, in alle kernen aan te bieden, wordt als een positieve ontwikkeling gezien om te komen tot een integraal aanbod aan activiteiten dat aansluit bij de behoeften van de leerlingen en hun ouders en/of verzorgers.'

Een ontwikkeling, die landelijk gesignaleerd wordt, zijn de integrale kindcentra (IKC). Op die manier krijgen alle kinderen laagdrempelige toegang tot spelen, voorschoolse educatie, sport, muziek en cultuur. Deze IKC's kunnen een oplossing bieden voor allerlei complexe gemeentelijke problemen. Denk daarbij aan de leefbaarheid van de kleine kernen, onderwijsachterstanden, voorkomen van segregatie, transformeren preventieve jeugdzorg, krimp van voorzieningen, maar vooral aanpak preventieve jeugdproblematiek en talentontwikkeling van kinderen.

De Stichting Peuterspeelzalen Eersel en Nummereen Kinderopvang zijn in de jaren voor 2009 gesprekken gestart over samenwerking. Uiteindelijk zijn de peuterspeelzalen in 2009 opgegaan in Nummereen. Zij bieden in alle kernen voorschoolse educatie of een peuterarrangement indien mogelijk binnen de dagopvang binnen de basisschool (doorgaande leerlijn). Het belang van het in alle kernen aanbieden is dat indien dit niet aangeboden kan worden in een kern ouders in een andere kern deze educatie/opvang zullen volgen en wellicht ook daar naar de basisschool gaan.

In de nota 'Voorschoolse educatie gemeente Eersel' (2009) worden de volgende uitgangspunten benoemd waaraan de structuur van de voorschoolse educatie moet voldoen:

- In elke kern is voorschoolse educatie beschikbaar ('kleine kernenbeleid') en gegarandeerd plek.
- De kwaliteit van de voorschoolse educatie mag niet achteruit gaan ten opzichte van het huidige kwaliteitsniveau van de voorschoolse educatie zoals deze tot op heden wordt geboden door de peuterspeelzalen.
- Er moet een goed werkklimaat zijn voor het personeel.
- Zoveel mogelijk aansluiten bij de belangrijkste signalen uit de ronde tafelbijeenkomsten: rekening houden met schoolvakanties, 40 weken per jaar, dagdelen van maximaal 3,5 uur, maximaal 5,5 uur per week, betaalbaarheid eigen bijdrage en aansluiting bij schooltijden
- Integraal aanbod voorschoolse voorzieningen, tegengaan van segregatie.
- Het samengaan van de peuterspeelzalen en de kinderopvang levert efficiency op door gezamenlijk gebruik van locaties en personeel.
- De gemeentelijke kosten voor voorschoolse educatie mogen niet stijgen.
- De landelijk beschikbare subsidies (kinderopvangtoeslag) gaan voor lokaal beschikbare subsidies.
- Er is aangesloten bij de landelijke wet- en regelgeving, wanneer deze wijzigt dan wordt er opnieuw gekeken of het peuterprogramma aangepast moet worden.

3. Landelijke ontwikkelingen

Landelijk is de afgelopen jaren gebeurd wat de gemeente Eersel voor ogen had, vele gemeenten zijn gestart met de harmonisering van het peuterspeelzaalwerk. En dit is nu landelijk beleid geworden.

Op dit moment wordt gediscussieerd over het zogenoemde ontwikkelrecht.: alle kinderen tussen 2,5 – 4 jaar ontvangen kosteloos 2 dagdelen voorschoolse educatie. Landelijk worden ook de knelpunten erkend die wij ondervonden hebben. Samengevat gelden in het huidige stelsel van voorschoolse voorzieningen nu verschillende kwaliteitskaders en financieringsstromen. Dit zorgt voor een aantal ongewenste situaties en dit biedt ruimte voor verbetering. De VNG is met de overheid hierover in gesprek.

4. Tussentijdse evaluatie 2011

Uit de tussentijdse evaluatie in 2011 (voor meer informatie zie ook 'Samenvatting Evaluatie hervorming voorschoolse educatie gemeente Eersel 2011' d.d. 4 juli 2011) is gebleken dat het peuterprogramma nog in ontwikkeling was. Punten die aangescherpt konden worden, waren onder andere het gebruiken van één kindvolgsysteem en het aanscherpen van de samenwerking tussen peuterprogramma en basisonderwijs. Ook moesten uitzonderingssituaties waarin kinderen en/of ouders verkeren, nog een betere plek krijgen, zodat ook hier goede richtlijnen voor zijn.

Bij de behandeling van de tussentijdse evaluatie in de raad is de motie aangenomen waarin het college opgeroepen wordt 'met een plan naar de raad te komen waarin uitgewerkt is dat er in elke kern het peuterprogramma aangeboden wordt voor 2,5 tot 4- jarigen in een horizontale groep en dit plan uit te voeren tegelijkertijd met de evaluatie over twee jaar en alleen eerder als daar aanleiding toe is.'

5. Knelpunten huidig lokaal beleid

Vanaf de hervorming van de voorschoolse voorzieningen in 2009 wordt geen onderscheid meer gemaakt in peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. De kinderopvangorganisatie biedt de mogelijkheid aan ouders om dagdelen kinderopvang af te nemen, waarbinnen een peuterprogramma aangeboden wordt. Niet langer worden twee afzonderlijke 'producten' geboden. Kinderen ontvangen samen het peuterprogramma binnen de kinderopvang los van het feit of ouders opvang willen omdat ze werken of omdat ze een educatief programma willen voor hun kind.

De wijze van financiering verschilt nog wel. Ouders die allebei werken, kunnen kinderopvangtoeslag ontvangen en deze aanwenden voor de bekostiging van de kinderopvang (incl. peuterprogramma). Gezinnen waarvan 1 ouder werkt kunnen gebruik maken van een gemeentelijke subsidieplaats.

Regelgeving overheid en financiering.

Subsidieplek peuterprogramma: voor ouders waarvan 1 van de ouders werkt
Kinderopvangtoeslag: voor ouders die beide werken (peuterprogramma, kinderopvang, gastouders en combinaties hiervan).

- Gezien het lage aantal kinderen in sommige kernen wordt niet op alle dagdelen het peuterprogramma aangeboden. Als de dagdelen van het peuterprogramma niet overeenkomen met de dagdelen waarop de ouders werken, dienen de ouders de werkdagen te wijzigen, willen ze het peuterprogramma kunnen bekostigen met de kinderopvangtoeslag. De toeslag is gekoppeld aan de werkdagen van een ouder.

Regelgeving onderwijs en kinderopvang

De regelgeving die geldt voor het onderwijs wijkt op sommige punten af van de regelgeving conform de Wet kinderopvang. Dit is een reden waarom de voorziening in Knegsel niet voldoet volgens de Wko en ouders geen gebruik kunnen maken van kinderopvangtoeslag. Op dit moment zijn in Knegsel alleen gemeentelijke subsidieplaatsen, die ook gebruikt kunnen worden voor ouders die onder de kinderopvangtoeslagregeling vallen.

- Nummereen (met gesubsidieerd peuterprogramma) biedt geen dagopvang in Knegsel aangezien hier te weinig animo voor is. Bij het zoeken naar opvang na de geboorte van een kind kunnen ouders kiezen voor een andere voorziening in Knegsel. Echter zodra hun kind 2,5 jaar wordt is er weinig animo over te stappen van de dagopvang naar het gesubsidieerde peuterprogramma bij Nummereen.

Economische situatie

Door de economische situatie zijn er minder gezinnen die gebruik kunnen maken van kinderopvangtoeslag (een van beide ouders werkt niet, daardoor beroep op gemeentelijke subsidie). De veronderstelling bij de hervorming in 2009 dat uiteindelijk 33% van de ouders gebruik zal maken van een gemeentelijke subsidieplaats wordt niet gehaald.

- Meer gezinnen dan verwacht maken gebruik van de gemeentelijke subsidie.

Bereik

- De indruk bestaat dat er minder gebruik gemaakt wordt van kinderopvang- en peuterprogramma.

Terugdringen segregatie

Doel van de hervorming was harmonisering van de kinderopvang en peuterspeelzalen. Alle kinderen ontvangen voor ze naar school gaan gezamenlijk een vorm van voorschoolse educatie. In Knegsel is naast Nummereen een andere kinderopvangvoorziening, waar zowel dagopvang, buitenschoolse opvang als peuterspeelzaalwerk aangeboden wordt. Deze voorziening voldoet aan de eisen uit de Wko. Enerzijds is de gemeente voorstander van meer concurrentie in de kinderopvang, dat houdt de aanbieders scherp, anderzijds werkt dit segregatie in de hand en leidt dit in een kleine kern tot problemen (met 2 partijen vissen in een vijver waarin weinig vis zit).

- VVE indicatie houdt in dat er tijdens 4 dagdelen op 1 locatie VVE wordt geboden en dat is niet in alle kernen mogelijk.

Gastouders

Op dit moment zijn in de gemeente Eersel 93 gastouders ingeschreven in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP). Niet bekend is precies hoeveel kinderen hier opgevangen worden. Ouders hebben keuzevrijheid voor een vorm van opvang die bij ze past. Als ouders kiezen voor gastouderopvang en de kinderen op de dagen dat ze thuis zijn naar het peuterprogramma willen laten gaan, is het niet mogelijk hiervoor de kinderopvangtoeslag aan te wenden. Ouders dienen dan de volledige kosten zelf te dragen.

- Om gebruik te maken van het peuterprogramma tijdens de dagen dat de kinderen naar de gastouderopvang gaan, dienen afspraken met de gastouder gemaakt te worden.

6. Doel van de evaluatie

Doel van deze evaluatie is inzicht te krijgen in:

- de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen en het peuterprogramma
- het bereik van de voorschoolse voorzieningen (hoeveel kinderen)
- het keuzeproces van de ouders (waarom wel of niet gebruik maken van de voorzieningen)
- kosten van voorschoolse educatie (gemeentekosten mogen niet stijgen)
- de knelpunten om in alle kernen deze voorziening te kunnen blijven bieden

Tevens wordt conform de motie die aangenomen is bij de tussentijdse evaluatie gekeken naar een plan waarin uitgewerkt is dat er in elke kern het peuterprogramma aangeboden wordt voor 2,5 tot 4- jarigen in een horizontale groep.

Verder wordt gekeken of er een andere invulling van de voorschoolse voorzieningen mogelijk is waarmee knelpunten van het huidige beleid opgelost worden, de kwaliteit tenminste gelijk blijft en het bereik toeneemt. Aan de hand van de bevindingen zullen aanbevelingen gedaan worden voor toekomstig beleid.

8. Resultaat van de evaluatie

De raad ontvangt een rapport met daarin de bevindingen en eventuele aanbevelingen.

9. Planning en procedure

Beeldvormende 'ronde' (schriftelijk).

De startnotitie waarin onder andere de onderzoeksvraag en de onderzoeksopzet opgenomen zijn, wordt aan de raad aangeboden. Doel hiervan is om te toetsen of de onderzoeksvraag en de onderzoeksopzet aansluiten bij de vragen van de raad. Voor 20 januari 2015 kunnen vragen en reacties op de inhoud van de startnotitie ingediend worden.

Oordeelvormende bijeenkomst.

Tijdens de oordeelvormende bijeenkomst worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Deze resultaten komen uit de vragenlijsten en interviews die in de maanden februari en maart bij ouders, basisscholen, GGD, kinderopvangorganisaties afgenomen zijn. Ook worden de voorlopige conclusies gepresenteerd. Het doel hiervan is om de uitkomsten gezamenlijk te bespreken om eventueel bij te sturen en input te krijgen voor het definitieve rapport met uitkomsten en aanbevelingen voor toekomstig beleid.

Commissieavond en raadsvergadering.

Het definitieve raadsvoorstel over de evaluatie van de voorschoolse voorzieningen met daarin conclusies en aanbevelingen wordt tijdens deze vergaderingen besproken.

	Activiteit	Datum
	<i>1. Startnotitie – Beeldvormend</i>	
	Startnotitie in concept gereed	5-12-2014
	Bespreking startnotitie in poho	11-12-2014
	Instemmen college met route evaluatie	09-12-2014
	Agendacommissie	15-12-2014
	Opstellen collegevoorstel met startnotitie	15-12-2014
	Inleveren collegevoorstel	16-12-2014
	Behandeling collegevoorstel	23-12-2014
	Schriftelijke beeldvormende ‘ronde’	voor 20-01-2015
	<i>2. Onderzoek/Rapportage – Oordeelvormend</i>	
	Inleveren collegevoorstel	01-04-2014
	Oordeelvormende raadsbijeenkomst	21-04-2015
	<i>3. Advies – Besluitvormend</i>	
	Inleveren collegevoorstel	05-05-2015
	Vaststelling college	12-05-2015
	Rapport naar WMO raad en dorpsraden en ter inzage burgers (tbv inspraak)	12-05-2015 – 22-06-2015
	Inleveren collegevoorstel	07-07-2015
	Vaststelling college	14-07-2015
	Raadsvergadering	29-09-2015

Onderzoeksopzet evaluatie

1. Probleemstelling evaluatie 2014

Doel van deze evaluatie is inzicht te krijgen in:

- de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen en het peuterprogramma
- het bereik van de voorschoolse voorzieningen (hoeveel kinderen)
- het keuzeproces van de ouders (waarom wel of niet gebruik maken van de voorzieningen)
- kosten van voorschoolse educatie (gemeentekosten mogen niet stijgen)
- de knelpunten om in alle kernen deze voorziening te kunnen blijven bieden

Voldoet de huidige situatie aan de uitgangspunten die we hadden beoogd?

2. Betrokken partijen

Ouders, GGD, Zuidzorg, basisscholen, kinderopvangorganisaties, gemeente, Wmo-raad en dorpsraden.

3. Onderzoeksmethode

De uitkomsten van de enquêtes, interviews en rapporten zullen antwoord moeten geven op de onderzoeksvragen. Dit wordt op de volgende manier gedaan:

- Enquête aan alle ouders van kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar in de gemeente Eersel
- Interviews met houders Nummereen, Kiboekoe en Kidsworld (m.u.v. gastouders)
- Interviews met de GGD en Zuidzorg
- Enquête naar alle directeurs van de basisscholen eventueel aangevuld met een interview
- Gebruik maken van rapporten over toezicht en handhaving en VVE-bestandsopname

4. Onderwerpen

Onderwerpen die aan bod komen zijn:

- Tevredenheid
- Kwaliteit
- Bereik/gebruik/percentage kinderen voorschoolse educatie/peuterprogramma
- Keuzeproces (wat is van invloed, aanbod in elke kern, financiën, etc.)
- Andere aanbieders
- Financiën
- Demografische ontwikkelingen

5. Onderzoeksvragen

Op onderstaande vragen willen de antwoord krijgen:

- Welk deel van de kinderen volgt welke vorm van kinderopvang/voorschoolse voorziening?
- Wat vinden de betrokken partijen van de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen?
- Welk deel van de kinderen volgt geen programma en wat is daarvan de reden?
- Zijn de aandachtspunten die uit de tussentijdse evaluatie naar voren zijn gekomen, opgepakt en verbeterd? (1 kindvolgsysteem, samenwerking peuterprogramma en basisonderwijs, uitzonderingssituaties).
- Op welke wijze kan in elke kern een peuterprogramma aangeboden worden voor 2,5 - 4-jarigen in een horizontale groep (uitvoering motie).